

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/183/2024
Identifikačné číslo spisu:	7918205705
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7918205705.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Ing. Š. W., nar. X. X. XXXX, N., W. XX/XX, proti žalovanému: Slovak Telekom a.s., Bratislava, Bajkalská 28, IČO: 35 763 469, zastúpeného: Advokátska kancelária Kohútová Bérešová, spol. s r. o. v skratke AKKB, spol. s r. o., Bratislava, Štefánikova 18, v konaní o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 450.000 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Trebišov sp. zn. 17C/85/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. januára 2024 sp. zn. 9Co/3/2023, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. januára 2024 sp. zn. 9Co/3/2023 v spojitosti s rozsudkom Okresného súdu Trebišov zo dňa 20. septembra 2022 č. k. 17C/85/2018- 169 a uznesenie Okresného súdu Trebišov zo dňa 8. októbra 2024 č. k. 17C/85/2018 -289 a uznesenie Okresného súdu Trebišov zo dňa 11. novembra 2024 č. k. 17C/85/2018 - 303 o náhrade trov konania, ako rozhodnutia nadväzujúce a vec vracia Okresnému súdu Trebišov na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov rozhodol rozsudkom zo dňa 20. septembra 2022 č. k. 17C/85/2018-169 tak, že žalobu zamietol (I. výrok) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi (II. výrok).

1.1. Po právnom posúdení veci v zmysle § 11, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je nedôvodná, preto ju zamietol. Na zdôvodnenie rozhodnutia uviedol, že z obsahu žaloby, ale aj z ďalších vyjadrení žalobcu v priebehu konania možno vyvodiť, že v tomto konaní sa domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 450.000 eur titulom finančného zadosťučinenia za závažnú ujmu na zdraví, ktorú mu mal spôsobiť žalovaný. Žalobca napriek výzve súdu nešpecifikoval bližšie svoj nárok, vo vyjadrení len uviedol, že vyčíslenie zdravotného postihnutia predstavuje pomer 0,0225 % zo sumy za súdnu zmenku, teda z 2 mld. eur. Vo svojich podaniach poukázal na viacero právnych predpisov a ustanovení, od ktorých odvodzoval svoj nárok.

1.2. Pre úspešné priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa názoru súdu bol žalobca povinný preukázať: 1. porušenie právnej povinnosti zo strany žalovaného, 2. vznik ujmy na strane žalobcu, 3. kauzálny nexus (príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti zo strany žalovaného a vznikom ujmy na strane žalobcu). Žalobca počas konania tvrdil, že žalovaný svojou protiprávnou

činnosťou a konaním zapríčinil nejakou formou príčinnej súvislosti rapidne zhoršenie jeho zdravotného stavu po psychickej a fyzickej stránke, a že trpí zdravotným postihnutím. Tieto žalobcom tvrdené skutočnosti však nemali oporu vo vykonanom dokazovaní, keď tvrdenia žalobcu vyznievali zmätočne, nejasne a nelogicky. Žalobca podľa názoru súdu prvej inštancie v tomto konaní žiadnym spôsobom a ani relevantnými dôkazmi nepreukázal, na akom skutkovom základe mu mal vzniknúť údajný nárok voči žalovanému. Tvrdenia žalobcu nebolo možné považovať za porušenie povinnosti žalovaným. Nakoľko žalobca nepreukázal pôvod mu vzniknutej ujmy, že ujma vznikla konaním žalovaného a ani príčinný vzťah medzi ujmom na jeho strane a konaním žalovaného, t. j. kauzálny nexus, keď nepredložil jediný dôkaz o pravdivosti svojich tvrdení, neunesol dôkazné bremeno čo do oprávnenosti a výšky uplatneného nároku, preto žalobu zamietol.

1.3. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal plnú náhradu trov konania voči neúspešnému žalobcovi.

2. Proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom 9Co/3/2023 zo dňa 24. januára 2024 tak, že potvrdil rozsudok (prvý výrok) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu (druhý výrok).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa § 191 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom nebolo možné konštatovať, že by v danom prípade neboli splnené procesné podmienky a konanie netrpí ani inou vadou, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vychádzajúc z obsahu žaloby a skutkových tvrdení uvedených žalobcom v žalobe, ale aj v priebehu konania možno vyvodiť, že vo vzťahu k žalovanému sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy tvrdiac, že bolo zasiahnuté do jeho osobnostných práv takým spôsobom, že mu vznikla ujma na zdraví, a to v súvislosti s konaním žalovaného. Uviedol, že sa možno len stotožniť s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mu mala vzniknúť v súvislosti s ním popísaným konaním žalovaného ujma. Žalobca v konaní nepreukázal žiaden zmluvný vzťah medzi stranami sporu, a preto nemožno uvažovať ani o porušení zásady rovnakého zaobchádzania žalovaným vo vzťahu k žalobcovi. Správne súd prvej inštancie poukázal na tú skutočnosť, že podstatná skutková argumentácia žalobcu bola zmätočná, nejasná a nelogická. Správne preto súd prvej inštancie uzavrel, že pokiaľ sa žalobca domáhal vo vzťahu k žalovanému priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, žalobca neunesol dôkaznú povinnosť a nepreukázal, že by mu v súvislosti s konaním žalovaného akákoľvek ujma vznikla. Odvolacie námietky týkajúce sa náhrady trov konania nebolo možné považovať za dôvodné, nakoľko z obsahu spisu nemožno vyvodiť existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

2.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi. Aplikácia § 257 CSP v danej veci neprichádza do úvahy, nakoľko v konaní nebola preukázaná prítomnosť dôvodov hodných osobitného zreteľa.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. c) CSP.

3.1. Podľa názoru dovolateľa, strana/žalobca nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu, a teda mal za neho konať súdom ustanovený procesný opatrovník, a to pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní. Výplýva to zo samotného skutkového stavu, kde žalobca dňa 24. 07. 2009 navštívil pobočku VÚB, a.s. a predložil na preplatenie troch zmeniek, každú na sumu 2 miliardy eur (teda 6 miliárd eur), a keďže po overení týchto zmeniek u ich vystaviteľov vznikli na strane VÚB, a.s. pochybnosti o pravosti zmeniek, bolo dňa 31. 07. 2009 zo strany VÚB, a.s. podané trestné oznámenie na žalobcu. Na to bol žalobca uznesením ČVS: PPZ-99/BPK-V-2009, zo dňa 09. 11. 2009, obvinený za obzvlášť závažný zločin podvodu v štádiu pokusu. V priebehu vyšetrovania bol do trestného konania, na základe príkazu Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. Pp/23/10, zo dňa 09. 03. 2010, na vyšetrenie duševného stavu, pribratý znalec z odboru zdravotníctva, odvetvie psychiatria, kde zo záverov znaleckého posudku, č. 52/2010, zo dňa 25. 03. 2010, vyplynulo, že obvinený/žalobca je

duševne chorý, bol u neho diagnostikovaný schizofrénny proces v subchronickom priebehu, a teda nebol v čase spáchania skutku schopný rozpoznať protiprávnosť svojho konania a nebol schopný ovládať svoje konanie. Skutok spáchal pod vplyvom duševnej choroby, schizofrénie a navyše ani nebol schopný chápať zmysel trestného konania, a preto bolo trestné stíhanie zastavené, s tým, že obvinenému/žalobcovi bolo navrhnuté ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou. Z predloženej lekárskej správy zo dňa 22. júna 2021 vyplynulo, že stav žalobcu je bez podstatnej zmeny, je u neho diagnostikovaná paranoidná schizofrénia, adaptačné poruchy, iná psychická porucha zapríčinená poškodením a disfunkciou mozgu a somatickou chorobou. Na základe uvedeného je zrejmé, že tak vznikli závažné pochybnosti, či mal žalobca spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu v zmysle § 67, § 68 CSP, pričom túto okolnosť neskúmal ani súd prvej inštancie, ani odvolací súd ex officio.

3.2. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ navrhol dovolaciemu súdu, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že na základe jeho názoru nie sú splnené podmienky pre podanie dovolania, rozsudok súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu považuje za vecne správny a žalobcom podané dovolanie za nedôvodné. Preto navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie ako nedôvodné v zmysle ustanovenia § 448 CSP zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a tiež dôvodné.

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. c) CSP.

8. Dovolateľ namietal, že ako strana/žalobca nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu, a teda mal za neho konať súdom ustanovený procesný opatrovník, a to pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní. Dovolací súd preto, vychádzajúc z obsahu dovolania, skúmal existenciu tzv. vady zmätočnosti. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamena len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

9. Podľa § 161 ods. 1 a 3 CSP súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodari nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví. Súdom je povinný skúmať procesné podmienky v ktoromkoľvek štádiu konania.

9.1. Ustanovenie § 161 CSP má povahu generálneho procesného ustanovenia týkajúceho sa skúmania procesných podmienok. V zásade teda platí, že súd danosť alebo nedanosť procesných podmienok skúma ex officio, a to v ktoromkoľvek štádiu konania. V zmysle dôsledného uplatňovania princípu jednotnosti konania, čiže tzv. arbitrárneho poriadku, konanie tvorí jeden celok od momentu jeho začatia až do právoplatného skončenia. Kedykoľvek v priebehu konania zistí súd nedostatok procesnej podmienky, postupuje v konaní v závislosti od toho, či ide o odstrániteľný alebo neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Z naznačených procesných situácií je zrejmé, že súd je predovšetkým povinný urobiť vhodné opatrenia na odstránenie nedostatku procesnej podmienky. Existencia nedostatku procesnej podmienky nebráni súdu, aby pokračoval už v začatom konaní, avšak nemôže vo veci meritorne rozhodnúť. Ak ide o odstrániteľnú vadu konania spôsobenú nedostatkom procesnej

podmienky, musí súd využiť všetky procesné možnosti na to, aby nedostatok procesnej podmienky odstránil. Nedostatok procesnej spôsobilosti v plnom rozsahu súd odstraňuje postupom podľa § 68 a 69 CSP, keď za takúto stranu koná zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Až keď súd vyčerpá všetky procesné možnosti nápravy a vada konania sa neodstráni, konanie zastaví.

10. Podľa § 67 CSP každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony. Procesná spôsobilosť vyjadruje oprávnenie konať samostatne pred súdom, t. j. realizovať jednotlivé procesné úkony v konaní. Absencia procesnej spôsobilosti neznamena, že konkrétny subjekt nemôže vystupovať v konaní, ale len to, že musí byť v konaní zastúpený zástupcom, resp. že procesné úkony môže uskutočňovať len prostredníctvom zástupcu. Procesnou spôsobilosťou sa označuje spôsobilosť účastníka samostatne alebo prostredníctvom svojho zvoleného zástupcu vykonávať pred súdom procesné úkony. Túto spôsobilosť majú účastníci v zásade v takom rozsahu, v akom majú spôsobilosť na právne úkony podľa hmotného práva.

10.1. Rozsah procesnej spôsobilosti je priamo úmerný rozsahu spôsobilosti na právne úkony. Predpokladom meritórneho rozhodnutia súdu je okrem iného splnenie procesných podmienok. Z teoretického hľadiska rozdeľujeme procesné podmienky na podmienky na strane súdu, procesné podmienky na strane strany sporu, vecné procesné podmienky a tzv. negatívne procesné podmienky. Procesnú spôsobilosť zaraďujeme spolu s procesnou subjektivitou medzi procesné podmienky na strane strany sporu. Bez splnenia procesnej podmienky, a to existencie procesnej spôsobilosti nie je možné vo veci meritórne rozhodnúť. Na splnenie tejto procesnej podmienky musí súd prihliadať v ktoromkoľvek štádiu konania. Ak súd zistí, že nie je splnená podmienka procesnej spôsobilosti, urobí vhodné opatrenia na jej odstránenie. Súd postupuje predovšetkým tak, že v súlade s § 68 ods. 1 CSP bude ďalej konať so zákonným zástupcom, prípadne za splnenia podmienok podľa § 68 ods. 2 v spojení s § 69 CSP ustanoví strane procesného opatrovníka.

11. Podľa § 68 ods. 1 a 2 CSP v rozsahu, v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Procesný opatrovník môže byť v konaní ustanovený výlučne a len z procesných dôvodov, t. j. z dôvodov, ktoré nastali v priebehu konania v rovine procesného práva. Procesná spôsobilosť je jednou z podmienok konania. Absencia spôsobilosti fyzickej osoby samostatne konať pred súdom môže byť spôsobená rôznymi skutočnosťami, a to napríklad vekom, zdravotným stavom alebo rozhodnutím súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony. Ide aj o situácie, keď je fyzická osoba procesne nespôsobilá vo vzťahu k predmetu konkrétného sporu. Súd skúma jednak splnenie podmienok pre ustanovenie procesného opatrovníka, ako aj rozhoduje o tom, kto konkrétne bude za procesného opatrovníka ustanovený. V rozsahu, v akom fyzická osoba nie je spôsobilá pred súdom samostatne konať, ak nemá zákonného zástupcu, zastupuje ju procesný opatrovník.

12. Podľa § 69 CSP súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ktorá nemôže samostatne konať pred súdom a nemá zákonného zástupcu. Rovnako postupuje, ak zákonný zástupca nemôže za fyzickú osobu konať alebo ak je nečinný. Súd musí skúmať splnenie zákonom stanovených predpokladov pre ustanovenie procesného opatrovníka fyzickej osobe, pričom tieto musia byť jednoznačne deklarované. Význam ustanovenia procesného opatrovníka má bezprostredný súvis s rešpektovaním práva strany na súdnu ochranu a s právom na spravodlivý súdny proces. Ak by súd neustanovil procesného opatrovníka, hoci na to boli splnené zákonné predpoklady, ide o vadu konania, ktorú možno namietať aj prostredníctvom riadneho, ale aj mimoriadnych opravných prostriedkov.

13. Právna úprava obsiahnutá v Občianskom súdnom poriadku umožňovala ustanoviť procesného opatrovníka aj fyzickej osobe, ktorá nebola schopná sa pred súdom samostatne vyjadrovať (§ 29 ods. 2). Uvedené ustanovenie upravovalo možnosť ustanoviť účastníkovi opatrovníka, a to iba na riešenie veci, ak išlo o účastníka síce postihnutého duševnou poruchou, ktorého spôsobilosť na právne úkony formálne nebola obmedzená.

13.1. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu, ak strana je v dôsledku duševnej poruchy nespôsobilá v súdnom konaní zrozumiteľne vyjadrovať svoje nároky, prípadne obranu, v dôsledku čoho nie je spôsobilá plnohodnotne uplatňovať svoje procesné práva a plniť povinnosti z procesu vyplývajúce.

Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

13.2. Dovolací súd vyslovuje názor, že s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP je potrebné vo vzťahu k žalobcovi aplikovať princíp racionálneho zákonodarcu a žalobcovi ustanoviť procesného opatrovníka podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádza pritom z pomyselnej normy, že súd ustanoví procesného opatrovníka fyzickej osobe, ktorá v dôsledku duševnej poruchy je nespôsobilá v súdnom konaní zrozumiteľne vyjadrovať svoje nároky, prípadne obranu.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že výzvou na nastúpenie ambulantného ochranného liečenia bol dovolateľ vyzvaný, a to dňa 13. decembra 2010 na nástup na ambulantné ochranné liečenie, ktoré bolo uložené právoplatným rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK - 2Nt/1/2010 v spojení s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1TOst/30/2010 (č. l. 45). Na základe diagnostických záverov MUDr. B. N. uvedených v lekárskej správe zo dňa 26. mája 2020, možno konštatovať, že u žalobcu bola diagnostikovaná paranoidná schizofrénia a iná psychická porucha zapríčinená poškodením a dysfunkciou mozgu a somatickou chorobou, bližšie neurčenou (č. l. 68). Na základe rozhodnutia Sociálnej poisťovne zo dňa 29. novembra 2018, bol žalovanému zvýšený invalidný dôchodok, čo nepochybne svedčí o jeho priznaní. (č. l. 27). Žalobca predložil znalecký posudok č. 52/2010 so záverom invalidizačnej choroby schizofrénie v subchronickom priebehu. Tiež predložil lekársku správu zo dňa 30. 4. 2019, v ktorej je uvedená diagnóza F 20.0 paranoidná schizofrénia a F 06.8 iná psychická porucha zapríčinená poškodením a dysfunkciou mozgu a somatickou chorobou. Žalobca tiež uviedol, že v konaní sp. zn. PK-2Nt/1/2010 Špecializovaného trestného súdu v Pezinku bol žalobcovi ustanovený advokát a v konaní 4Ncc/9/02 Okresného súdu Trebišov bola opatrovateľka. Zo záverov znaleckého posudku, č. 52/2010, zo dňa 25. 03. 2010 vyplýva nasledovné: „Objektívne psychiatricky znalci zistili príznaky vážnej duševnej choroby - psychózy. V obsahovej zložke myslenia prítomné psychotické príznaky - paranoidita, zárazy v myslení, myslenie čiastočne inkoherentné, psychotické schizofrénne poruchy asociačného myslenia Autizmus, poruchy kontaktu s realitou. Poruchy správania pod vplyvom psychotických porúch myslenia, k poruchám správania úplne nekritický. Bez pocitu psychickej morbidity. Osobnosť alterovaná psychotickým procesom, Intelekt orientačne na hornej hranici pásma priemeru. Sekundárne na základe psychózy subdepresívne ladenie, príznaky anxiety. Znalci na základe štúdia spisu, záverov psychologického vyšetrenia, po podrobnom psychiatrickom vyšetrení a vzájomnej porade súhlasne diagnostikovali u obvineného duševnú chorobu - schizofréniu v subchronickom priebehu. Ochorenie sa prejavuje už niekoľko rokov, má vplyv na správanie obvineného. Trestný čin, z ktorého je obvinený, spáchal pod vplyvom duševnej choroby. V čase spáchania trestného činu obvinený nebol schopný rozpoznať protiprávnosť svojho konania a nebol schopný svoje konanie ovládať. (č. l. 165) Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu bod 21 vyplýva: „Správne súd prvej inštancie poukázal na tú skutočnosť, že podstatná skutková argumentácia žalobcu je zmätočná, nejasná a nelogická.“

15. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené, v súvislosti s námietkou týkajúcou sa absencie procesnej spôsobilosti žalobcu v konaní konštatuje, že ak odvolací súd v bode 21. odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že podstatná skutková argumentácia žalobcu bola zmätočná, nejasná a nelogická, žalobca neunesol dôkaznú povinnosť a nepreukázal, že by mu v súvislosti s konaním žalovaného akákoľvek ujma vznikla, vzhľadom na čo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý žalobu zamietol, nepostupoval tak v súlade s ustanovením § 161 ods. 1 a 3 CSP, a teda počas konania neprihliadol na to, či je splnená jedna z podmienok konania, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Pritom spravidla súd môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V danom prípade sa jednalo o nedostatok procesnej podmienky, ktorý bolo možné odstrániť, a to vhodnými opatreniami. Súd mal ustanoviť žalobcovi procesného opatrovníka. Význam ustanovenia procesného opatrovníka má bezprostredný súvis s rešpektovaním práva strany na súdnu ochranu a s právom na spravodlivý súdny proces. Ak odvolací súd konštatoval, že argumentácia žalobcu je zmätočná, nejasná a nelogická a nevzal do úvahy závery vyplývajúce z predloženého znaleckého posudku, č. 52/2010, zo dňa 25. 03. 2010, z ktorého vyplývalo, že obvinený/žalobca je duševne chorý, bol u neho diagnostikovaný schizofrénny proces v subchronickom priebehu, a teda nebol v čase spáchania skutku schopný rozpoznať protiprávnosť svojho konania a nebol schopný ovládať svoje konanie, skutok spáchal pod vplyvom

duševnej choroby, schizofrénie a navyše ani nebol schopný chápať zmysel trestného konania, a preto bolo trestné stíhanie zastavené, s tým, že obvinenému/žalobcovi bolo navrhnuté ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou, a tiež závery vyplývajúce z predloženej lekárskej správy zo dňa 22. júna 2021, že stav žalobcu je bez podstatnej zmeny, je u neho diagnostikovaná paranoidná schizofrénia, adaptačné poruchy, iná psychická porucha zapríčinená poškodením a disfunkciou mozgu a somatickou chorobou, konal tak so stranou, ktorá nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu, t. j. realizovať jednotlivé procesné úkony v konaní. Zrozumiteľné vyjadrovanie sa osôb totiž nezahŕňa len postulačnú spôsobilosť, resp. zahŕňa nielen verbálnu ale aj mentálnu spôsobilosť.

16. Dovolací súd v súhrne uvádza, že absencia procesnej spôsobilosti neznamena, že konkrétny subjekt nemôže vystupovať v konaní, ale len to, že musí byť v konaní zastúpený zástupcom, resp. že procesné úkony môže uskutočňovať len prostredníctvom zástupcu. Preto bude úlohou súdu prvej inštancie v prejednávanej veci ustanoviť žalobcovi procesného opatrovníka, pričom vhodnou osobou by mohol byť ombudsman pre zdravotne a telesne postihnutých.

17. Na základe uvedeného, dovolanie žalobcu je za takejto situácie dôvodné, a preto rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie treba zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.